

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

16 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie și Cobzac Elena,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 17 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui

Enachi Vasile xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.07.2017 - 06.10.2017;

Instanță de apel: 16.11.2017 - 02.05.2018;

Instanță de recurs: 19.07.2018 - 30.10.2018;

Instanță de apel: 18.12.2018 - 17.10.2019;

Instanță de recurs: 20.02.2020 - 16.09.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin rechizitoriu, Enachi Vasile a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(1) Cod penal, adică de omorul intenționat al unei persoane, comis în următoarele circumstanțe: la 19 noiembrie 2016, în perioada de timp cuprinsă între orele 19.00 - 20.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se la domiciliu, amplasat în xxx, împreună cu M. Stan, locuitoare a xxx, în urma unui conflict apărut între el și M. Stan, intenționat, cu un obiect neidentificat de formă alungită, i-a aplicat ultimei multiple lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i leziuni corporale sub formă de echimoze alungite pe antebrațul stâng, fese, coapse, precum și cu alte obiecte dure, contondente, posibil cu pumnii, cauzându-i leziuni corporale sub formă de excoriații pe membre, ulterior, el, conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale intenționate și prevăzând posibilitatea survenirii consecințelor, adică survenirii morții lui M. Stan, a sugrumat-o cu mâinile cauzându-i leziuni corporale sub formă de echimoze și excoriații pe față, gât, infiltrări sangvine multiple în țesuturile moi a gâtului, laringelui, faringelui, esofagului, fractură a coarnelor mari a osului hioid cu infiltrări sangvine în jur, infiltrări sangvine în țesuturile moi a spatelui, care au provocat asfixie mecanică soldată cu decesul.

2. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia, sediul Central din 06 octombrie 2017 Enachi Vasile a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.149 alin.(1) Cod penal la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, cu dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul lui O. Iacob a sumei de 32 492 (treizeci și două mii patru sute nouăzeci și doi) lei cu titlu de cheltuieli funerare, a sumei de 392 (trei sute nouăzeci și doi) lei pentru cheltuieli de transport, precum și suma de 500 (cinci sute) lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, în total suma de 33 384 (treizeci și trei mii trei sute optzeci și patru) lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 5 000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral.

3. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, V. Enachi, la 19 noiembrie 2016, aflându-se la domiciliul său din xxx, a fost vizitat de către M. Stan, care era deja în stare de ebrietate alcoolică. La domiciliul său, inculpatul, după ce a consumat băuturi alcoolice împreună cu M. Stan a avut intenția de a o conduce pe aceasta la domiciliul ei. Datorită faptului că Stan M. era în stare de ebrietate alcoolică și nu putea să se deplaseze singură, a încercat să o conducă, iar în timp ce se deplasau, a realizat mai multe acțiuni pentru a o scoate din gospodăria sa, a târât-o pe jos, apucând-o de mâini și picioare, acțiuni prin care i-a cauzat multiple leziuni, manifestate prin echimoze alungite pe antebrațul stâng, fese, coapse, care potrivit raportului de constatare medico-legală nr.235C din 29.12.2016, au fost cauzate cu circa 30-40 min. înainte de deces și se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Totodată, în timpul deplasării lor, Enachi Vasile fiind în stare de ebrietate, în acțiunile de a o scoate din gospodăria sa, fără a-și da seama de consecințele ce pot surveni, a apucat-o pe M. Stan inclusiv de gât, prin ce i-a cauzat asfixie mecanică cu semne generale de asfixie, fapt ce a dus la decesul acesteia.

Având ca bază factologică cele expuse, prima instanță a conchis asupra recalificării acțiunilor inculpatului V. Enachi din art.145 alin.(1) Cod penal în baza art.149 alin.(1) Cod penal, adică lipsirea de viața din imprudență.

4. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, în termenul și temeiul din art.art.402-403 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Enachi Vasile să fie declarat vinovat și condamnat în baza art.145 alin.(1) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 13 ani și cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a sumei de 12 080 lei, cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare.

5. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 02 mai 2018, apelul declarat de procuror a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel procurorul a declarat recurs ordinar solicitând casarea integrală a acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2018, a fost admis recursul, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 17 octombrie 2019, apelul declarat de procuror a fost admis, casată parțial sentința, în latura penală și pronunțată în această parte o hotărâre nouă, potrivit modului stabilit pentru prima

instanță, prin care lui Enachi Vasile, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa 11 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a respins ca neîntemeiată cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 12 080 lei.

În rest sentința a fost menținută.

8.1. Instanța de apel analizând probele administrate de către instanța de fond prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor cât și argumentele apelului declarat, consideră că vina inculpatului Enachi Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(1) Cod penal și-a găsit confirmare.

În opinia instanței de apel, instanța de fond eronat a reîncadrat juridic acțiunile lui Enachi Vasile din prevederile art.145 alin.(1) Cod Penal (omorul intenționat) în prevederile art.149 alin.(1) Cod penal (lipsirea de viață din imprudență) .

Instanța de apel a evidențiat că, se certifică acțiunile intenționate multiple de aplicare a violenței de către Enachi Vasile față de Stan Maria, fapt confirmat și prin depistarea leziunilor corporale și pe alte părți ale corpului cadavrului, toate leziunile fiind aplicate în perioada 0-30-40 minute înaintea survenirii decesului, adică într-un timp scurt înainte de deces.

Totodată a remarcat că, reieșind din constatarea medico-legală, și raportul de expertiză medico-legală cât și din declarațiile expertului, audiat în ședința de judecată, rezultă că moartea victimei a survenit de la asfixie mecanică prin sugrumare cu mâni cauzate prin acțiuni intenționate ale inculpatului.

Conduita inculpatului până și după survenirea decesului victimei Stan Maria , de asemenea demonstrează intenția de a omorî victima Stan Maria. Argumentele invocate de prima instanță privitor la reîncadrarea acțiunilor inculpatului Enachi Vasile în baza art.149 alin.(1) Cod Penal nu au suport probatoriu și contravin probelor administrate, de vreme ce au fost administrate suficiente probe care confirmă cu certitudine că inculpatul în mod intenționat, prin sugrumare cu mâinile, i-a cauzat părții vătămate asfixie mecanică, care este în legătură cauzală directă cu survenirea morții victimei Stan M.

Astfel, instanța de apel a conchis că, acțiunile inculpatului Enachi Vasile urmează a fi încadrate în elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(1) Cod penal „ omorul intenționat, adică omorul unei persoane ”, iar declarațiile inculpatului făcute în fața instanțelor de judecată, despre nevinovăția sa, sunt apreciate critic ca cele îndreptate de a se eschiva de răspundere.

8.2. Cu referire la cererea procurorului de încasare a cheltuielilor de judecată în mărime de 12 080 lei, instanța de apel reiterând prevederile art.143 alin.(1), (2) Cod de procedură penală (până la modificările operate prin legea nr.316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018), a statuat că în cazurile când expertiza este dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei sunt achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Instanța de apel a reținut că, raportul de constatare medico-legală nr. 443 din 21 noiembrie 2016 cu costul de 23 lei (f.d.67, vol. I), raport de expertiză judiciară nr.

788 din 19 ianuarie 2017 cu costul de 2 218 lei (f.d.116-119, vol. I), raport de expertiză judiciară nr.17s din 31 martie 2017 cu costul de 9 839 lei, au fost dispuse de către organul de urmărire penală în vederea acumulării probelor care confirmă vinovăția inculpatului, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului în vederea posibilității formulării învinuirii și atragerea persoanei la răspundere penală, acțiuni care sunt puse în sarcina părții acuzării.

În această ordine de idei, instanța de apel consideră că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statutului, iar în lipsa unei astfel de expertize procurorul ar fi fost în imposibilitate încadreze juridic corect acțiunile inculpatului Enachi Vasile și să formuleze învinuirea acestuia, și ulterior, în instanța de judecată să demonstreze săvârșirea infracțiunii.

Respectiv, argumentele procurorului că, pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, statul a suportat cheltuieli, care urmează a fi recuperate din contul inculpatului, urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Un singur fapt că statul în persoana acuzatorului de stat a demonstrat vinovăția persoanei în săvârșirea infracțiunii, prin acțiuni de procedură, inclusiv, raporturile judiciare, nu implică în mod automat încasarea acestei sume din contul inculpatului, decât în cazurile prevăzute de lege.

8.3. Cu referire la stabilirea pedepsei, reieșind din circumstanțele cauzei, ținând cont de faptul că, pedeapsa penală are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnaților, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, luând în considerație că inculpatul Enachi Vasile, a comis o infracțiune deosebit de gravă, cu un impact social major, îndreptată împotriva vieții persoanei, care este valoarea primordială a societății, instanța de apel consideră că corectarea și reeducarea inculpatului Enachi Vasile, este posibilă doar cu izolarea de societate, prin stabilirea în privința acestuia a pedepsei privative de libertate în limitele prevăzute de sancțiunea art.145 alin.(1) Cod penal, alte pedepse alternative pentru infracțiunea în cauză nefiind stabilite de sancțiunea articolului menționat.

Astfel, având în vedere circumstanțele cauzei și personalitatea inculpatului instanța de apel a conchis că inculpatul Enachi Vasile urmează a fi recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(1) Cod penal și stabilită pedeapsa, cu închisoare pe un termen de 11 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Pedeapsa aplicată urmează să contribuie la formarea unei atitudini de respect față de legea penală, precum și de valorile sociale și interesele protejate de acestea, din partea condamnatului, să-și modifice comportamentul în conformitate cu prevederile legii.

8.4. Cât privește acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Iacob Olga, instanța de fond just a admis-o parțial cu dispunerea încasării de la Enachi Vasile în beneficiul lui Iacob Olga suma de 32 492 lei cu titlu de cheltuieli funerare, suma de 392 lei pentru cheltuieli de transport, precum și suma de 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, în total suma de 33 384 lei cu titlu de prejudiciu material și încasarea de la Enachi Vasile cu titlu de prejudiciu moral, în beneficiul lui

Iacob Olga a sumei de 5 000 lei.

9. Procurorul, în temeiul art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea parțială a acesteia, în latura cheltuielilor de judecată și dispunerea încasării în contul statului de la inculpat a cheltuielilor de judecată în sumă de 12 080 lei.

În motivarea cerințelor sale recurentul a invocat că, cheltuielile de judecată în sumă totală de 12 080 lei constituie cheltuieli care au fost suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare și constatării medico-legale.

De asemenea, a notat că expertiza judiciară în speță, a fost efectuată la cererea organului de urmărire penală în conformitate cu prevederile art.142 alin.(1) Cod de procedură penală, care indică expres, că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importantă probatorie pentru cauza penală sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii.

Totodată, subliniază că prin Legea nr.316 din 22.12.2017, în vigoare de la 09.02.2018, alin.(2) al art.142 Cod de procedură penală care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile (obligatorii) prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat, deci și reieșind din cele expuse - sunt aplicabile doar dispozițiile art.229 alin.(1) Cod de procedură penală, care prevăd expres, că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Consideră că, cheltuielile de judecată sunt imputabile celui condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temei juridic fiind vinovăția infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu ar fi fost suportate.

În final, concluzionează că, atât prima instanță cât și instanța de apel, nu au clarificat obiectiv necesitatea încasării cheltuielilor de judecată, adoptând hotărâri ilegale și neargumentate în această latură. Totodată acuzarea a reiterat exemple din practica judiciară de recuperarea a cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizelor judiciare.

10. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

În conformitate cu prevederile art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de

drept formal și material.

Colegiul penal reține că, recurentul invocă temeiul pentru recurs prevăzut la pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. În esență, recurentul critică decizia doar din motiv că, instanța de apel greșit a respins solicitarea din cererea de apel cu privire la încasarea din contul inculpatului a sumei de 12 080 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 12 080 lei, suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare și constatării medico-legale.

Astfel, art.227 alin.(2) Cod de procedură penală stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin.(3) al aceleiași norme prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal conchide, că suma de 12 080 lei a fost necesară pentru efectuarea: - raportului de expertiză medico-legală nr.443 din 12.11.2016 – cheltuieli suportate în quantum de 23 lei (f.d.62, vol. I); - raport de expertiză judiciară nr.788 din 19.01.2017 – cheltuieli suportate în quantum de 2 218 lei (f.d.116-119, vol. I); - raport de expertiză judiciară nr.17s din 31.03.2017 – cheltuieli suportate în quantum de 9 839 lei (f.d.202-206, vol. I). Aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așadar, Colegiul penal atestă că, instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea gradului vătămărilor, precum și cauza survenirii decesului, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunii.

Referirea recurentului la Legea nr.316 din 22 noiembrie 2017, prin care a fost exclus alin.(2) din art.143 Cod procedură penală, nu poate fi reținută, deoarece respectiva Lege a intrat în vigoare la 09 februarie 2018, pe când infracțiunea a fost comisă și expertiza a fost efectuată până la aceste modificări.

Mai mult, recurentul nu a formulat argumente indubitabile care să ateste că nu este acceptabilă soluția de a lăsa plata cheltuielilor judiciare pe seama statului și că, în speță, urmează a fi pusă plata acestor cheltuieli în sarcina inculpatului. Astfel, acuzatorul în prezentul recurs, s-a referit la practica judiciară existentă și legea națională privind cheltuielile judiciare, fără a aduce argumente individualizate prezentei spețe.

Colegiul penal de asemenea menționează, că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescrise de art.art.414-419 Cod de procedură penală, iar eroarea de drept invocată de către recurent prescrisă la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, nu a fost constatată la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

11. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 17 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui *Enachi Vasile xxx*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizie pronunțată motivat la 29 octombrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Președinte /semnătura/
Judecători /semnătura/
/semnătura/

**Copia corespunde originalului,
Judecător**

Timofti Vladimir
Țurcan Anatolie
Cobzac Elena

Țurcan Anatolie